

Begrippenlijst 4 vmbo-gt

Hoofdstuk 1 Weer en klimaat

aanlandige wind – Een wind die van zee naar het land waait.

aflandige wind – Een wind die van het land naar de zee waait.

afstroming – Water dat van een hooggelegen gebied naar een laag gebied stroomt.

aquifer – Waterhoudende laag in de ondergrond.

atmosfeer – De luchtlaag rond de aarde.

barometer – Instrument om de luchtdruk te meten.

bewolking – Wanneer de hemel bedekt is met wolken.

bewolkingsgraad – Mate waarin de lucht bewolkt is.

breedteligging – De geografische ligging van een plaats ten opzicht van de evenaar uitgedrukt in graden.

broeikasgassen – Gassen die bijdragen aan het opwarmen van de aarde.

CO₂ – Zie kooldioxide.

condenseren / condensatie – Kleine druppels die ontstaan uit waterdamp.

depressie – Zie lagedrukgebied.

draineren / drainage – Het afvoeren van water met behulp van buizen met kleine gaatjes.

duurzaam consumeren – Consumeren zonder het vermogen van de aarde aan te tasten.

duurzaam produceren – Produceren zonder het vermogen van de aarde aan te tasten.

ecologische voetafdruk – Een maat die aangeeft hoeveel ruimte een persoon nodig heeft voor zijn manier van leven.

ecotoerisme – Toerisme waarbij milieu, natuur en landschap niet aangetast worden.

extensieve landbouw/veeteelt – Landbouw/veeteelt waarbij weinig gebruik wordt gemaakt van arbeid en/of kapitaal.

frontale regen – Regen ontstaat doordat warme over koude lucht opstijgt waarna het condenseert.

gematigd zeeklimaat – Klimaat waarin het verschil tussen de zomer- en wintertemperatuur klein is en de neerslag het hele jaar door valt.

grondwater – Water dat in de bodem zit en dat je kunt gebruiken als drinkwater.

handelsgewas – Gewas dat bestemd is voor de handel.

hazardmanagement – Maatregelen om de schade door natuurrampen zo klein mogelijk te houden.

hogedrukgebied – Een gebied met een hoge luchtdruk door dalende lucht.

hooggebergteklimaat – Een sneeuw- en ijsklimaat hoog in de bergen.

hoogteligging – De ligging van een gebied, uitgedrukt in aantal meters boven de zeespiegel.

hurricane – Enorme storm met windsnelheden van meer dan 200 kilometer per uur.

infiltreren / infiltratie – Het vermogen van de grond om water op te nemen.

intensieve landbouw – Landbouw waarbij veel gebruik wordt gemaakt van arbeid en/of kapitaal per hectare of per dier.

irrigeren / irrigatie – Het kunstmatig bevoeien van land om de opbrengst te vergroten.

isobaar – Lijn die plaatsen met een gelijke luchtdruk met elkaar verbindt.

klimaat – Het gemiddelde weer, gemeten over een periode van dertig jaar.

klimaatfactoren – Breedteligging, hoogteligging, afstand tot zee, gesteldheid oppervlak en aanvoer lucht van elders.

klimaatgrafiek – Grafiek met de temperatuur en de neerslag van een plaats gedurende het jaar.

klimaatverdrag – Verdrag tussen landen waarin afspraken staan om de CO₂-uitstoot te verminderen.

kooldioxide – Broeikasgas (CO₂) dat aanwezig is in de atmosfeer en dat is opgeslagen in fossiele brandstoffen.

lagedrukgebied – Een gebied met lage luchtdruk waar de lucht stijgt.

landklimaat – Klimaat met een groot verschil tussen de zomer- en wintertemperatuur.

lijzijde – De kant van een gebergte waar de droge lucht naar beneden komt.

loefzijde – Die kant van een gebergte waar de lucht opstijgt, condenseert en neerslag valt.

luchtdruk – Druk van het gewicht van de lucht op de aarde.

luchtvochtigheid – De hoeveelheid vocht die in de lucht zit.

maximum – Zie hogedrukgebied.

methaan – Broeikasgas dat vrijkomt bij de poep van vee en bij moerassen.

Middellandse Zeeklimaat – Gematigd klimaat met een droge zomer en een zachte winter met neerslag.

minimum – Zie lagedrukgebied.

natuurlijk broeikaseffect – De dampkring houdt warmte vast die de aarde uitstraalt.

neerslag – Regen, hagel, sneeuw, mist en ijzel.

neerslagintensiteit – De hoeveelheid neerslag die valt.

neerslagverdeling – De verdeling van de neerslag over het jaar.

nuttige neerslag – Neerslag die overblijft na verdamping.

passaatwind – Wind die van de subtropische hogedrukgebieden (30° N.B. en Z.B.) naar de evenaar waait.

piekafvoer – De grootste hoeveelheid water die een rivier in een korte tijd moet verwerken.

poolklimaat – Klimaat waarbij de temperatuur altijd onder de 0 °C blijft.

risicoperceptie – De mate waarin mensen risico's inschatten om ergens te blijven wonen of werken.

stijgingsregen – Regen die ontstaat als warme lucht opstijgt en daardoor afkoelt.

stuwingsregen – Regen die ontstaat wanneer lucht gedwongen wordt tegen een berghelling op te stijgen.

toendraklimaat – Klimaat waarbij zelfs in de zomer de temperatuur niet boven de 10 °C komt.

tornado – Zie wervelwind.

tropische lagedruk gordel – Een groot aantal lagedrukgebieden rond de evenaar.

tropische orkaan – Enorme storm met windsnelheden van meer dan 200 kilometer per uur.

savanneklimaat – Klimaat met een maandtemperatuur boven de 18 °C met een droge en natte tijd.

schaal van Beaufort – Windkrachtmeting. Windkracht 1 is windstil en windkracht 12 is orkaankracht.

steppeklimaat – Klimaat met weinig neerslag en een begroeiing van gras.

temperatuur – Hoe warm of koud het is, gemeten in graden.

tropisch regenwoudklimaat – Een klimaat met een maandtemperatuur boven de 18 °C met het hele jaar door veel regen.

uv-straling – Ultraviolette straling van de zon die je niet kunt zien. Bij mooi helder weer kan je huid verbranden.

vegetatiezone – Gebied met eigen soorten planten.

verdroging – Een verschijnsel waarbij de grondwaterspiegel in de grond daalt waardoor planten verdrogen.

versterkt broeikaseffect – Er komen te veel broeikasgassen in de atmosfeer, waardoor de aarde warmer wordt.

verwoestijning – Proces van verdroging waarbij het voor planten erg moeilijk wordt om zich te handhaven.

voedingsgewas – Gewas dat bestemd is voor eigen consumptie.

voedselpiramide – Systeem waarbij planten en dieren elkaar nodig hebben om te leven.

waterbalans – Verschil tussen de hoeveelheid neerslag en de hoeveelheid verdamping.

waterdamp – Als water verdampt, ontstaat het onzichtbare gas waterdamp.

waterkringloop – Het proces waarbij water na verdamping via wolken, neerslag, grondwater en rivieren terugstroomt naar zee. Er is een korte en een lange waterkringloop.

weer – Toestand van de atmosfeer op een bepaald moment en een bepaalde plaats.

weerselementen – Dit zijn neerslag, temperatuur en wind.

wet van Buys Ballot – Wind krijgt op het noordelijk halfrond een afwijking naar rechts en op het zuidelijk halfrond naar links.

wind – Verplaatsing van lucht van een hogedrukgebied naar een lagedrukgebied.

wervelwind – Lokaal zeer sterke draaiwind met snelheden boven de 400 km per uur, en een slurf onder de wolken.

woestijnklimaat – Klimaat met meestal hoge temperaturen en vrijwel geen neerslag.

zeespiegelstijging – Stijging van de zeespiegel.

zonnekracht – De hoeveelheid uv-straling die de aarde bereikt.